

DVIJE IZLOŽBE U LJUBLJANI

Snježana Pavičić

Hrvatski povijesni muzej

Zagreb

U ljubljanskom Kulturno-informativnom centru Križanke od 7. rujna do 2. listopada 1993. godine prezentirana je izložba “Nove akvizicije ljubljanskoga Gradskog muzeja”, a na Starom ljubljanskom gradu, u organizaciji Gradskog muzeja, izložba “Arheologija u muzejskoj komunikaciji”.

Iako muzeografski potpuno različite, obje su izložbe primjeri kvalitetne i “stilski” jasne prezentacije, bez kompilacijskih zavrzlama i bez neobuzdanih želja za svaštarenjem.

Nešto slično principu Malrauxova imaginarnog muzeja i Duchampovih kontekstualizacija u hrvatskoj muzeološkoj praksi već je uspješno realizirano sedamdesetih godina u Galeriji Studentskog centra u Zagrebu. Pod nazivom “Imaginarni muzej” tada je to bila akcija, odnosno apel o što hitnijem rješavanju problema muzejskih depoa i osnovnih potreba fizičkog očuvanja predmeta. Na toj su izložbi kreativnim igrama i duhovitim interpretacijama međusobno konfrontirani vrlo brojni i potpuno različiti predmeti iz gotovo svih zagrebačkih muzeja. Najlucidnija su bila rješenja Mihajla Arsovskog. Ukratko, bio je to radikalni odmak u prezentaciji muzealija. Kasnije su, nažalost, izložbe sličnog, zaista samo sličnog, muzeografskog postupanja bile uglavnom promašaji jer su se u glavama postavljaju zbrčkali razni pristupi, od tzv. “antimuzejskih” do “cirkusko-hreljičkih”, i takvi, naravno, nisu imali previše veze s bitnom tematskom strukturom projekta.

U slovenskom kulturnom prostoru je navodno, barem po tekstu Janeza Kosa tiskanom i pratećem letku za izložbu “Nove akvizicije ljubljanskoga Gradskog muzeja”, ovaj princip muzejske imaginacije postavljanja novum. Bio novum ili ne, i nije tako bitno, činjenica je da je uspješan, poticajan i vrijedan pažnje. Prije svega zbog jasnoće, dosljednosti i koncentracije prezentacijskih iskaza. Ovdje su naime gomile muzejskih predmeta; zastave, knjige, razglednice, slike, šeširi, korzeti, radijatori, lutke, svijećnjaci, boce, plakati, kišobrani, novine, biste, dječje hodalice i male željeznice, i tako dalje, i tako dalje..., a sve sakupljeno u proteklih desetak godina, smješteni unutar jednoga kontinuiranoga kaveza. To su zatim komponirani i spajani gustim aditivnim sistemima tkanja, instalacijama i sličnim dosjetkama. Muzejska dokumentacija, odnosno fotokopirane muzejske kartice inventara s pratećim fotografijama nalaze se na podu pokrivenom staklom po kojem se hoda. Na stropu vise također različiti predmeti. Vrlo očite i čvrste unutrašnje i vanjske granice, međutim, ne zatamljuju kreativnu zaokruženost i duhovnu otvorenost cjeline. Intenzivni “rokerski” ritam bez stanke primjer je vizualno osviještenog, neopasnoga horror vacui, ujedno i rijedak primjer koji pokazuje kako od viška glava ne boli samo onda ako taj višak ne galami na sve strane, te ako njegove redundancije nisu razvodnjene, neorganizirane i bezlična aglomeracija slučajnosti i banalnosti.

A sve je počelo tako da su autori izložbe, Metka Simončić, Taja Čepič i Janez Kos bili definitivno sigurni u svom osnovnom polazištu pri konceptualiziranju takva tipa izložbe, a to je da su izložbe muzejskih akvizicija zanimljive samo uskom krugu muzealaca i kolekcionara. Da bi se animirao širi krug posjetitelja, smatrali su, “u predmete treba uvesti i naku drugu, uzbudljivu priču”. I tako je postavljanje cijele izložbe povjerenje članovima grupe “Novi kolektivizam”, koja je profesionalno neopterećena brojnim zakonitostima muzejske struke pristupila materijalu

Mestni muzej Ljubljana, Pregršt povijesti, 1993
Foto: Igor Lapajne

na najbolji mogući način, slobodno i u svom vlastitom stilu. I niti jednom drugom stilu! Upravo se na toj razini nepobrkanih koncepcija, kompetencija i ukusa, nalazi glavna vrijednost ovog projekta. To što su pritom iz stila i stava grupe proizašli i neki drugi stavovi i neke druge konotacije, ne baš omiljene klasičnim muzejskim shemama, primjerice, demitizacija i demistifikacija muzejskog predmeta i slično, samo su logični rezultati ovakve prezentacije i, naravno, u tom su smislu podložni diskusiji i kritici.

Druga ljubljanska izložba, “Arheologija u muzejskoj komunikaciji” također iskazuje konzistentnu prezentacijsku jasnoću. Za razliku od izuzetno kolorističkih i bujnih, svjesno kičiziranih i pervertiranih “Akvizicija”, ova je izložba gotovo sterilna, sivo-transparentna i krajnje selekcionirana. Osmislio ju je Martin Horvat. U nekoliko velikih pleksi vrata uloženi su originalni muzejski predmeti, uglavnom arheološki materijali pronađeni na samom lokalitetu staroga ljubljanskoga grada, a na samo jednome mjestu nalazi se horizontalno položena crno-bijela animacija dijapozitivima. Sve je u skladu s minimalističkim intervencijama. I baš je u tome, skladu i sinhronosti sadržaja i forme, vrijednost ovog postava.

Primljeno: 23. 3. 1994.

SUMMARY

Two Exhibitions in Ljubljana

by Snježana Pavičić

An exhibition entitled "New Acquisitions of Ljubljana City Museum" was staged in Ljubljana Center for Culture and Information in the period from 7 September to 2 February 1993. Wishing to present museum acquisitions in an interesting and animated way, and make it communicate with as wide a circle of visitors as possible, the authors entrusted the members of the group "New collectivism" with its design.

Another exhibition in Ljubljana, "Archeology in Museum Communication", was conceived by Martin Horvat.

The author decided to present these two museographically very diverse exhibitions because both of them are examples of excellent quality and clear style of presentation.